

Brev til 138 muslimer fra præstegruppe i Haderslev stift, Danmark

Nåde være med jer og fred fra Gud vor Far og Herren Jesus Kristus.

I en tid præget af mismod og mistro i forholdet mellem kristne og muslimer, såvel globalt som lokalt, glæder vi os over jeres brev "A common Word". Tak for jeres invitation til samtale om troen, for jeres bestræbelse på at afdække fælles indsigter, og for en beskrivelse af den kristne tro, som vi kan genkende os selv i.

Her vil vi som fortsættelse af samtalen bidrage med vore overvejelser.

1. Den ene Gud

I indleder jeres brev med ordene, at "Der er ingen gud uden Gud". Denne bekendelse til den ene Gud, Abrahams og Isaks og Jakobs Gud, som har herredømmet (Al-Mulk, Koranen) / som har riget og magten og æren i evighed (Jesu bøn Fadervor, Det ny Testamente) er grundlæggende for både muslimer, jøder og kristne. Vi forstår jeres brev sådan, at I anerkender kristnes tro på den ene Gud, og det glæder os. I den danske Folkekirkes gudstjeneste udtrykkes troen på Guds enhed gentagne gange. Bønner afsluttes med lovprisning til "én sand Gud fra evighed til evighed", og hver prædiken afsluttes med lovprisning til "én sand treenig Gud".

Den gensidige anerkendelse af, at kristne og muslimer tror på én Gud finder vi vigtig. Ligesom muslimer ikke bryder sig om at tiltales som muhamedanere, eftersom Muhammed betragtes som profet og ikke guddommelig, sådan bryder kristne sig ikke om beskyldning for flerguderi. Lad os derfor gensidigt anerkende, at kristne og muslimer tror på én Gud.

Om den ene Gud bekender vi, at han er altings skaber. Deraf udspringer det livs- og menneskesyn, at livet er en ukrænkelig og hellig gudgiven gave, som vi skal omgærde med værdighed og respekt. Vi er skabt til relation både med Gud og med vore medmennesker. Disse fællestræk for vore religioner udforsker I med jeres brev under den optik, at kærlighed til Gud og til næsten, som de to største bud, er et grundlag, der forbinder Koranen, Torah'en og Det ny Testamente. Vi anerkender dette fælles ord, og vi opfordrer til uddybende drøftelser af, hvordan vi tolker det dobbelte kærlighedsbud.

Troen på den ene Gud udtrykker ikke blot Guds enhed, men også hans eksklusivitet. Tro på flere guder eller naturguder er afguderi. Tro på at muslimer har en Gud, kristne en anden Gud og jøder en tredje Gud er afguderi: Gud er kun én, men vores forståelse af ham og hans frelse er forskellig. I en verden præget af afguderi, materialisme og sekularisme har kristne og muslimer et ønske om at vejlede mennesker til fællesskab med den ene Gud, og at fastholde og fremme betydningen af troen på den ene Gud. Vi afviser i fællesskab ateismens ophævelse af tilværelsens mysterium og benægtelse af alt, som ligger uden for menneskets erkendelsesmæssige grænser.

Muslimer og kristne er i slægt med hinanden i troen på den ene og samme Gud som Abrahams, Isaks og Jakobs Gud. Ingen kan fatte Guds storhed og guddommelige mysterium fuldt ud. Gud taler vi om i jordiske kategorier, men Gud vil altid være større end disse kategorier. Udsagnene om ham skal tros og holdes for sande.

2. Kristus og treenigheden

Det glæder os, at I beskriver Jesus gennem hans egne ord i bibelen, og ikke kun gennem koranens ord. I fremhæver fra bibelen de ord af Jesus, som stemmer overens med koranens ord. Som kristne vil vi dog inddrage hele bibelens ord til forståelse af Guds væsen.

Vi ønsker at beskrive Guds væsen set gennem Jesu ord og liv, og det betyder, at kristne og muslimer har divergerende opfattelser. Som kristne taler vi om den ene Gud som den treenige

Gud. Det er i den uadskillelige enhed bestående af Fader, Søn og Helligånd, vi ser Gud åbenbare sig for verden.

Bibelen vidner om Guds treenighed. Jesus siger om sig selv: "Jeg er vejen og sandheden og livet; ingen kommer til Faderen uden ved mig." (Joh. 14,9). Og Paulus skriver: "For os er der kun én Gud, Faderen; fra ham er alle ting, og vi til ham. Og for os er der kun én Herre, Jesus Kristus; ved ham er alle ting, og vi ved ham" (1 Kor 8,6). Budskabet i Jesu liv og den kristne tro er, at "således elskede Gud verden, at han gav sin enbårne søn, for at enhver, som tror på ham, ikke skal fortages, men have evigt liv" (Joh. 3,16). Gud er altså den som elsker først, og for at åbenbare sin betingelsesløse kærlighed, træder han ind i den syndige verden gennem Jesus Kristus. Hans ultimative kærlighedshandling er døden på korset i menneskers sted, som udtryk for Guds nåde og tilgivelse, uden at mennesker skal gøre sig fortjent til det. Gud Helligånd skænker mennesker den retfærdiggørende tro på Jesus Kristus og hjælper os til at leve, som han har lært os. "Sandhedens ånd skal vejlede jer i hele sandheden" (Joh. 16,13)

Denne tro deles ikke af muslimer, og her har vi ikke et fælles ord.

3. Et fælles ord og den samme Gud?

Kristne og muslimer deler altså i nogle henseender et fælles ord, mens vi i andre henseender ikke taler det samme ord. Vi opfordrer til fortsatte drøftelser, også om de sider af vores religioner, hvor vi ikke deler et fælles ord, så vi fremmer indsigt og forståelse i hinandens anliggender.

Måske kan vi også udfordre og inspirere hinandens tro? Som med dette spørgsmål: Islam benævner Gud med 99 navne. Det sidste navn nævnes ikke, fordi Gud altid er større end menneskers forestillingsevne. Jesus har lært os at regne Gud for en kærlig far, som vi må have tillid til. Gud er en far så kærlig, at det i Det ny Testamente ligefrem udtrykkes sådan, at Gud er kærlighed (1. Johs. 4,16). Kan muslimer tale om Gud som far og som kærlighed – eller kan dette tænkes at være indeholdt i navn nr. 100?

Gud er Gud uafhængigt af mennesker. Gud dør ikke, selv om salmesang og bøn forstummer blandt et folk. Som vi synger i folkekirken: "Gud er Gud, om alle land lå øde, Gud er Gud om alle mand var døde." Som ufuldkomne mennesker har vi svært ved at tro, tolerere og acceptere, at vi som kristne, muslimer eller jøder tjener den ene og samme Gud; men er det ikke summen af vores fælles bekendelse af, at der kun er én Gud? Vi tror på forskellig vis og lovpriser Gud på forskellig vis. Men troen på, at kærligheden fra den ene og samme Gud lyser over os, bør lade os give plads til, at kristne og muslimer, troende og ateister, omvendte og konverterede, i ethvert samfund må agtes og respekteres, fordi vi alle er skabt af den ene Gud.

4. Etik og næstekærlighed

Alle etiske overvejelser har sin begyndelse i det gode, som Gud har skabt og i Guds kærlighed og omsorg for hele sin skabning. Ethvert etisk krav anses for at være udtryk for Guds ønske om, at han vil det gode for os. Kristnes ønske om at leve vores liv efter regler, som vi finder begrundet i de bibelske skrifter, grunder sig i troen på, at disse regler er udtryk for det gode, Gud ønsker for os. På den måde er Guds kærlighed udgangspunktet for vore etiske overvejelser.

Konkret er der stor forskel på, hvordan vi udlægger Guds ønske om gode handlinger. Kristne fællesskaber som f.eks. folkekirken har ikke nogle entydige etiske krav til de troende. Med det samme trosgrundlag kan medlemmer af den samme menighed forholde sig meget forskelligt til konkrete etiske spørgsmål. Det, at vi kan være uenige om, hvad vi konkret anser for at være Guds vilje, udelukker ikke, at vi kan være fælles i vores kærlighed til Gud og i vores ønske om at afspejle hans kærlighed i menneskers indbyrdes relationer.

Det er et stort skridt på vej til en konstruktiv dialog mellem kristne og muslimer, når man fra muslimernes side anerkender, at vi på trods af store uenigheder i konkrete etiske spørgsmål, er fælles om at fremhæve kærlighed til Gud og næsten.

Samtidig må det siges, at der er en væsentlig forskel mellem den kristne motivation til at elske Gud og den, som fremgår af jeres brev. Der hedder det: "I Den hellige koran påbyder Gud således muslimer, som i sandhed elsker Ham, at følge Muhammeds eksempel, for til gengæld at blive elsket af Gud". Som kristne henviser vi til og lever vi ud af troen på Guds førstkommande og uforbeholdne kærlighed til os: "Deri består kærligheden: ikke i, at vi har elsket Gud, men i at han har elsket os og sendt sin søn som et sonoffer for vore synder (1. Joh. 4,10). Vi elsker, fordi han elskede os først (1. Joh. 4,19). Guds kærlighed forudsætter ikke vore gode handlinger, men fremelsker dem. For os sker al etisk handling på baggrund af en kærlighed, der er givet på forhånd.

Kærlighed til medmennesker som et centralt bud i både kristen og muslimsk etik kaster et lys på det, vi er fælles om: troen på den Gud, der vil det gode for os og den verden, han har skabt.

Jesus udvider næstekærligheden til også at omfatte vores fjender: "Elsk jeres fjender og bed for dem, der forfølger jer" (Mat. 5,44). Denne radikale tolkning af budet om næstekærlighed er en stadig udfordring for kristne, som vi erkender, at vi ikke altid efterlever. Er muslimer stillet over for en tilsvarende fordring? Og kan vi sammen inddrage den fordring, der hvor kristne og muslimer oplever at stå i et modsætningsforhold?

5. Mission og sameksistens

Både muslimer og kristne fastholder, at deres tro er den ene og sande frelsesvej, og for begge religioner er mission vigtig. Kristne kan ikke forkynde andet, end at Jesus Kristus er verdens frelser – samtidig med at vi ikke kan sætte grænser for den treenige Guds virke.

Vi opfordrer til, at kristne og muslimer giver hinanden frihed til mission over hele kloden, herunder frihed til at modsige hinandens tro. Religionsfrihed er den grundlæggende respekt for det skabte medmenneskes ret til at tænke, tale og tro frit.

Vi opfordrer desuden til, at kristne og muslimer fortsætter samtalen om, hvorvidt vi deler et fælles ord, idet vi afdækker såvel brudflader som fælles indsigter i tro, livsholdninger og menneskesyn. Herved kan vi fremme kendskab til hinanden og gensidig respekt.

Endelig opfordrer vi til drøftelse af, hvordan vores religioner kan være en ressource i en moderne verden med demokrati, pluralisme og menneskerettigheder.

Der er megen gensidig vrede og frustration over, hvordan kristne og muslimer behandler hinanden i de lande, hvor kristendom eller islam er toneangivende, og der er gensidig fordømmelse og lille rummelighed kristne og muslimer imellem. Det er vort ønske, at den fælles enighed om værdien af næstekærlighed må fremme freden mellem mennesker og stater. Vores bestræbelse på sameksistens bør ikke være betinget af teologisk eller etisk enighed.

Må den ene Gud møde os med kærlighed og barmhjertighed og lære os at udvise det samme over for hinanden.

Sognepræster i Haderslev Stift
Bjarne Hviid
David Kessel
Morten Krabbe
Kirsten Münster
Kirsten Schmidt